

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Lakialoite laiksi lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan lastensuojelulakiin säännöstä, jonka mukaan lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla vastuullaan enintään 25 lasta.

PERUSTELUT

Lastensuojelun asiakasmäärissä on ollut kasvua useamman vuoden ajan: pienten lasten määrä on vakiintunut, mutta yli 13-vuotiaiden määrä jatkaa kasvuaan ja nuoret muodostavat suurimman asiakasryhmän. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (2017) tilaston mukaan vuonna 2017 lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli 55 884 lasta ja nuorta. Sijoitettuna kodin ulkopuolelle oli noin 18 000 lasta ja nuorta, joista noin 10 000 oli huostaanotettuja. Vuonna 2017 lastensuojeluilmoitusten määrä oli 139 368, mikä oli 15 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Myös kiireellisten sijoitusten lukumäärä kasvoi. Kiireellisesti sijoitettiin 4 081 lasta/nuorta, missä oli 15 %:n kasvu edelliseen vuoteen.

Asiakasmäärien kasvu näkyy suoraan lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärien kasvuna. Tällä hetkellä yhdellä sosiaalityöntekijällä voi olla asiakkaana yhtäaikaa jopa 60—100 lasta, joiden asioista vastaavana työntekijänä hän toimii.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijät ovat useassa yhteydessä nostaneet esiin huolensa avohuollon suurista asiakasmääristä ja niiden vaikutuksesta lastensuojelun laatuun sekä työntekijöiden mahdollisuuteen turvata lapsen oikeudet. Myös lastensuojelun kokemusasiantuntijat ovat nostaneet esiin tilanteen kriittisyyden.

Ylisosiaalineuvos Aulikki Kananojan tekemässä selvityksessä Lastensuojelun kehittämisen suunta ja suositukset (2019) kiinnitetään huomiota korkean asiakasmäärän lisäksi sosiaalityöntekijöiden suureen vaihtuvuuteen, sijaisten puutteeseen sekä työn puutteelliseen organisointiin ja johtamiseen. Kananojan raportissa tulee esiin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden huoli siitä, ettei suuresta asiakasmäärästä johtuva työn kuormittavuus anna mahdollisuuksia tehdä työtä ammatin eettisten periaatteiden mukaisesti. Sosiaalityön onnistumiselle tärkeä asiakassuhde kärsii ajan puutteesta, mikä vaikeuttaa luottamuksen rakentumista asiakkaan ja ammattilaisen välille.

Lakialoite LA 104/2018 vp

Kananojan selvitykseen on nostettu myös eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen näkemys, jonka mukaan sosiaalityöntekijöiden vastuulla olevien asiakasperheiden suuri määrä vaikeuttaa vakavasti sijaishuoltopaikkojen valvontaa.

Myös aikaisemmat selvitykset, kuten Toimiva lastensuojelu- selvitys sekä Kuntaliiton selvitykset 2012 ja 2017, ovat tuoneet esiin huolen sosiaalityön kohtuuttomasta kuormituksesta.

Sosiaalityöntekijän työn kuormittavuus vaikuttaa suoraan työssä jaksamiseen ja laadukkaan työn tekemiseen. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lakisääteinen asiakasmitoitus on keino, jolla voitaisiin nopeasti ja konkreettisesti vähentää sosiaalityöntekijöiden kuormittavuutta, vähentää sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuutta, lisätä lastensuojelun laatua ja vaikuttavuutta sekä turvata lapsen oikeuksien toteutuminen ja lapsen aito kohtaaminen. Kananojan selvityksessä kohdullisena pidetään 25 asiakasta sosiaalityöntekijää kohden.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lastensuojelulain (417/2007) 13 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2016, uusi 2 momentti seuraavasti:

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettulla lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla vastuullaan vain se määrä lapsia, joiden osalta hän voi suoriutua tähän lakiin tai muuhun lastensuojelua koskevaan lainsäädäntöön sisältyvistä velvoitteista. Yksittäisellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan kuitenkin enintään 25 lasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 25.2.2019

Outi Alanko-Kahiluoto vihr